

paar heb ik van alle geslachten één of meer vertegenwoordigers aan het werk gezien, en hun leefwijze min of meer nauwkeurig nagegaan. Zoo kwam de gedachte bij mij op, of het niet aanging, in een heel beknopt overzicht de voor-naamste resultaten van mijn waarnemingen, aangevuld door die van anderen, samen te vatten.

Als de zetter het klaarspeelt, dat op één pagina te drukken, zult u daar vinden een tafel met dubbel ingang. In de eerste kolom staan de namen der wespengeslachten, waarachter 12 kolommen. Men volgt nu voor een bepaald geslacht (b.v. *Pompilus*) de horizontale lijn en vindt in de 12de kolom de letter *g*. Dit beteekent, dat de soorten van dit geslacht in den *grond* nestelen en als prooi *spinnen* vangen. Met *h* (= *hout*) wordt bedoeld, dat de wesp in dood hout, in braamstengels, in riet enz. zijn cellen aanlegt.

't Geslacht *Crabro* moest eigenlijk een aparte lijst hebben, omdat de soorten onderling in leefwijze zeer belangrijk verschillen. Ja, die *Crabro's* met hun 30 soorten leveren je steeds weer nieuwe verrassingen. Ik hoop zelfs, en niet geheel zonder grond, u nog eens te vertellen, dat er in ons land een *Crabro*-soort leeft, die zijn nest met mieren proviandeert.

Als ge maar een paar jaartjes geduld hebt.

Station de Bilt.

B. E. BOUWMAN.

EEN VENNENTOER.

(Vervolg van blz. 177).

LANGS den heelen Zuidoever van het Diaconieven zijn veenmos met buntgras samen bezig het water te verdringen; dat is een begin van hoogveenvorming. Al heel spoedig komt de dophei ook opdagen en zoo zijn hier en daar al strooken gevormd van meer dan een meter breed. Het is buitengewoon jammer dat de Oostpunt jaar in jaar uit afgeragd is door de gasten van den Hondenberg of Groot Spijk, die hier komen zwemmen. Dit punt verkeert daardoor in een eenigszins ergerlijken toestand van vernieling en vervuiling. Nu binnenkort die gebouwen een andere bestemming krijgen, kan de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten er des te gemakkelijker voor zorgen, dat dit bij uitstek mooie en interessante vennetje werkelijk ongerept blijft. Vooral de Oostpunt kan ons nog veel leeren; daar staan een aantal *Molinia*-bulten, die het vermoeden wekken, dat hier wellicht afslag plaats heeft onder den invloed van Westenwinden en dat dus het meertje zich langzaam Oostwaarts zou verplaatsen. Eén enkel eenvoudig peilschaaltje op deze plaats zou ons veel kunnen leeren, maar dan moet het gemorrel van de zwemmers daar ophouden. Oisterwijk heeft al een prachtige zwemgelegenheid in het Staalbergven, veel mooier en sportiever dan hier.

Nu gingen wij naar de nieuwste aanwinst der Vereeniging: de bosschen van het Groot Spijk.

Het is alsof hier de bodem vruchtbaarder is dan in de bosschen van het Witven en het Choorven. Daar vindt men tusschen de hooge dennen slechts

Het Diaconieven van West naar Oost. Op den voorgrond de verlanding aan de Westzijde met *Molinia* en dophei. Heel in de verte de dennen aan de Oostpunt.
Foto E. A. LOEB.

weinig opslag, de grond heeft er een vrij eenvormige bekleeding van slaapmos met hier en daar een groepje boschbessen. In de bosschen van het Groot Spijk echter vinden wij naast hoog opgaand naaldhout ook prachtig loofhout; niet alleen dikke tamme kastanjes in de buurt van het huis, maar ook nog zware eiken, zoo inlandsche als Amerikaansche. Ook is er veel struikgewas en onderhout, in de allereerste plaats alweer onze vuilboom, *Frangula alnus*, van kleine zaailingetjes af tot groote struiken toe. Natuurlijk ontbreken lijsterbes en vogelkers ook niet, maar het aardigst is wel de sterke opslag van al de boomen, die hier het bosch

vormen: eiken en dennen, tamme kastanje en prachtige Weymouth-dennetjes schieten hier op, dat het een lust is en getuigen van de uitstekende kwaliteit, van den rijkdom van dit bosch. Ook staan er lelietjes van dalen en dalkruid, veel boschbessen en varens, waaronder prachtige pollen van het Dubbelloof, *Blechnum spicant*. De meeste bosschen van Nederland zijn „magere bosschen”,

maar dit stukje op Groot Spijk behoort tot de gunstige uitzonderingen. Jammer, dat het niet nog groter is.

Het kleine vennetje, dat hier ligt, de zoogenaamde Brouwersketel, is reeds uitvoerig besproken door Dr. Lorié. Op het eerste gezicht denkt men dadelijk aan Craandijk's bewering, dat deze vennen gedolven zouden zijn als waterpartijen ter versiering van een landgoed. Voor een vijver heeft dit vennetje werkelijk ideale afmetingen. Oók zijn de oevers met zorg beplant: een aantal witte wilgen, op gelijke afstanden van elkander sieren den waterkant. Toch blijkt bij nader

De Brouwersketel bij Groot Spijk. Op den voorgrond vegetatie van Waterdrieblad en Snavelzegge.
Foto E. A. LOEB.

toezien het ven weer niets anders te zijn dan een uitgewaaide pan: er bevindt zich een vrij hoge zandrug aan de noordwestzijde. Natuurlijk is het ook bezig te verlanden en we ontmoeten hier een plant, die in het Diaconieven ontbreekt, maar in de overige vennen een zeer groote rol speelt: het Waterdrieblad, *Menyanthes trifoliata*. In den zuidwesthoek staat het zeer dicht en forsch, het verheft zijn mooie dof blauwgroene waterklaverbladen hoog omhoog en in de eerste week van Mei kunt ge hier de prachtige bloemen bestudeeren onder het gezang der nachtegalen. Ook groeit hier heel mooi en veel het voornaamste rietgras

van dergelijke terreinen: de snavelzegge, *Carex rostrata* en vooral langs den noordoever staan dichte regimenten van de waterbies, *Heleocharis*. *Spagnum* noch *Hertshooi* hebben hier veel te vertellen, ook de begroeiing met waterlelies is niet overdadig, zoodat deze Brouwersketel zeer zeker een der meest smaakvol gesierde vennetjes mag heeten en op die berkjes langs den oever na is het allemaal natuur!

Nu zoeken we het breede zandpad op, dat naar de Venkraai voert langs vrij hoog naaldhout links en jong dennenbosch rechts, dat er nog al welvarend uitziet. Langs het pad zelf zijn kort voor dat de Vereeniging het terrein aankocht een aantal groote dennen geveld; de afgezaagde stompen staan nog langs den weg. We weten, dat die dingen eigenlijk gerooid moesten worden, want ze kunnen aanleiding geven tot insectenplagen en zwam-epidemieën, maar aan den anderen kant leveren ze den natuuronderzoeker toch ook soms weer aardige buitenkansjes. We vinden nu op veel van die stompen vrij groote geleichtige massa's, die uit het hout omhoog komen kruipen. Sommigen zijn heel lichtgeel, één, een vrij groote, is vuil paars, haast net een hoed van een paddestoel, maar killer en weeker. De rand schijnt straalsgewijs uit dikke draden opgebouwd, die vlak tegen elkaar liggen en langzaam verder kruipen over den boomstronk. We hebben hier te doen met dien merkwaardigen laagsten levensvorm, dien der slijmzwammen of myxomyceten. Bleven we nog een paar dagen langer, dan konden we de verdere ontwikkeling en sporenvorming nog waarnemen. We vergenoegen ons echter met een zoo zorgvuldig mogelijk genomen foto en tigten verder naar Rosepbeek en Duivelsberg.

JAC. P. THIJSSSE.

(Wordt vervolgd).

EENIGE VOGELWAARNEMINGEN VAN DEN WESTRAND DER UTRECHTSCHHE HEUVELEN.

HE heerlijk is het, als op een kouden helderen Januari-avond de Zanglijster voor het eerst doorslaat in den top van een eik. Hadden de Meezen ons van Kerstmis af nog niet duidelijk genoeg doen weten, dat 't voorjaar voor de deur stond, de Zanglijster vertelt 't ons nog duidelijker.

En na den zachten winter van 1915/16 was dit voorjaarsgevoel voor den echten natuurvriend reeds zeer vroeg te merken. Nog in December zongen de Koolmeezen al, terwijl op 3 Januari de Roeken bij hun oude nesten zaten.

Weldra zong hier ook de Groote Lijster, spoedig gevolgd door Zanglijster en Merel, die van 't jaar bijzonder vroeg begon. Midden Februari volgden Heggemuschjes, Vinken en Groene Specht en toen de Houtduiven kirden en de